

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กนก ปิณฑิรวานิช. พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 8 กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ:วิทยาลัยนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

กนก วงษ์ตระหง่าน. มิติทางการเมืองในปรากฏการณ์ของสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2529.

กมล สมวิเชียร. วัฒนธรรมการเมืองไทยกับการพัฒนาทางการเมือง. ในวรรณไวทยาการ : รัฐศาสตร์, พระนคร : กรุงเทพ, 2514.

กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, รายงานการศึกษาเกี่ยวกับการซื้อคะแนนเสีย และการทุจริตการเลือกตั้ง. กรุงเทพฯ: กรมการปกครอง, 2532.

กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ. การเลือกตั้งพรรคการเมืองและเสถียรภาพของรัฐบาล กรุงเทพฯ : มาสเตอร์เพลส, 2531.

คณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร. การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 22 มีนาคม 2535. กรุงเทพมหานคร:เยลโล่ การพิมพ์, 2535.

คณะกรรมการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิ - ขายเสียง. รายงานการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิ-ขายเสียง กรุงเทพมหานคร, 2538.

คณะกรรมการองค์การกลางการเลือกตั้ง. รายงานการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันที่ 13 กันยายน 2535. กรุงเทพมหานคร : แม็ทส์ปอยน์ จำกัด, 2535.

จุฑาทิพย์ สุขรังสรรค์. พฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. พฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของชาว กรุงเทพมหานคร 22 มีนาคม 2535. กรุงเทพมหานคร คณะรัฐประศาสนศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

ชัยอนันต์ สมุทวนิช และ เศรษฐพร คูศรีพิทักษ์. การวิเคราะห์ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพ.ศ. 2518. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2520. การเมือง การบริหาร. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2525.

- ชูป กาญจนประกร. ระบบอุปถัมภ์ ในอมร รักษาสัตย์ และ โสวัจ สุจริตกุล (บรรณาธิการ) การบริหารงานบุคคลในประเทศไทย. พระนคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2514.
- ชิตยา สุวรรณชฎ. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2527.
- ณัฐพล ชันชไชย. อุดมการณ์ประชาธิปไตยของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร. ในวารสารสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ปีที่ 16 ฉบับที่ 2 เมษายน, 2519.
- ธงชัย ทรงประศาสน์. ระบบอุปถัมภ์กับระบบคุณงามความดี. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์ กรกฎาคม, 2505.
- นาทศิริ กาญจนบุรณ์. วัฒนธรรมการเมืองของผู้นำสหภาพแรงงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีของสหภาพแรงงานเอกชนในเขตจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาเอกนโยบายและการวางแผนสังคม. โครงการบัณฑิตศึกษาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2531.
- พงศธร จันทรแก้ว. ผลกระทบของการใช้เงินซื้อเสียงต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง. ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ ภาควิชาการปกครองบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- พรเพ็ญ เพ็ชรสุขศิริ. สถิติเบื้องต้นสำหรับนักบริหาร. โครงการเอกสาร และ ตำรา คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2537.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่น เขต 3 รายงานการเลือกตั้ง. กรุงเทพฯ, 2526.
- พลศักดิ์ จิรไกรศิริ. วัฒนธรรมทางการเมืองของครูในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต. ระบบการทุจริตการเลือกตั้ง. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา สถาบันเทคโนโลยีสังคม (เกริก), 2537.
- เพ็ญศรี วายวานนท์. "ระบบคุณธรรม" ใน ออมร รักษาสัตย์ และ โสวัจ สุจริตกุล (บรรณาธิการ). การบริหารงานบุคคลในประเทศไทย. พระนคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2514.

- มณฑล มือนันต์. วัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลชั้นนำท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีบุคคลชั้นนำจังหวัดสิงห์บุรี. กรุงเทพฯ:วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตแผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2522.
- วงศ์ เลิศไพศาล. วัฒนธรรมทางการเมือง : ศึกษาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตปีสุดท้ายจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อฐานะบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทน. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2517.
- วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ. การศึกษาพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538. กรุงเทพฯ : ฝ่ายวิเคราะห์และวางแผน องค์การกลางการเลือกตั้ง, 2538.
- วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษาระดับปริญญาโทของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- ศุภชัย เอี่ยมละออ. พฤติกรรมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในองค์การปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2528. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- เศรษฐพร คูศรีพิทักษ์. ถ้าอยากเป็นผู้แทน. กทม : สถาบันนโยบายศึกษา, สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย 2535.
- สนิท สมัครการ. มีเงินก็นับว่าน้อง มีทองก็นับว่าพี่ : ระบบครอบครัว และเครือญาติของไทย. โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2535.
- _____. เอกสารการสอนชุดวิชาสังคมไทย : Thai Society. มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช 2533.
- สมบัติ จันทรวงศ์. เลือกตั้งวิกฤต ปัญหาและทางออก. กรุงเทพฯ:โครงการจัดพิมพ์คปไฟ, 2536.
- สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. การเมือง แนวความคิดและพัฒนา กรุงเทพฯ : เอส แอนด์ จี กราฟฟิค, 2538.
- สิทธิพันธ์ พุทธหุณ. ทฤษฎีการเมือง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2531.
- สุจิต บุญบงการ. นิตินักศึกษากับการพัฒนาการเมืองของไทย. ในวรรณไวทยาการ : รัฐศาสตร์, พระนคร : กรุงเทพฯ, 2514.

สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. พฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

_____. พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของคนไทย : ศึกษาจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522. กรุงเทพฯ:รายงานวิจัยเสนอต่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

สุรียันต์ จิรลักษณ์สุนทร. ความสัมพันธ์ระหว่างหัวคะแนนกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระบบการเมืองการเลือกตั้งไทย:ศึกษาเฉพาะกรณีเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดสุราษฎร์ธานี.กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

อิสระ สุวรรณบล. กลไกการเมือง กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2535.

อุทัยวรรณ แก้วสะอาด. พฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของตำรวจนครบาล. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

เอกสารการสอนชุดวิชาสังคมไทย. Thai Society. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขา ศิลปศาสตร์ นนทบุรี. สำนักพิมพ์ มสธ, 2533.

เอกสารวิชาการ. กลไกการเลือกตั้ง. กรุงเทพฯ:โครงการวิทยาลัยการเมือง สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2516.

เอกสารองค์กรกลางการเลือกตั้ง. รายงานการปฏิบัติงานขององค์กรกลาง จังหวัดอุบลราชธานี, กรุงเทพมหานคร, 2538.

_____. รายงานการปฏิบัติงานขององค์กรกลาง จังหวัดชลบุรี, กรุงเทพมหานคร, 2538.

_____. รายงานการปฏิบัติงานขององค์กรกลาง จังหวัดสิงห์บุรี, กรุงเทพมหานคร, 2538.

_____. รายงานการปฏิบัติงานขององค์กรกลาง จังหวัดพิษณุโลก, กรุงเทพมหานคร, 2538.

_____. รายงานการปฏิบัติงานขององค์กรกลาง จังหวัดนราธิวาส, กรุงเทพมหานคร, 2538.

สัมภาษณ์

ชัยรัตน์ คำนวน. รองประธานโอลิมปิกแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์ 23 กุมภาพันธ์ 2539.

ดร.โคทม อารียา. เลขาธิการองค์การกลางการเลือกตั้ง. สัมภาษณ์ 21 เมษายน 2539.

พระพิศาลธรรมพาทิ. พระพยอม กัลยาโณ. สัมภาษณ์ 14 เมษายน 2539.

พล.ต.ต. เสรี เดมียเวส. รองผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง. สัมภาษณ์ 19 เมษายน 2539.

พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์. เลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัด
พิจิตร. สัมภาษณ์. 9 มีนาคม 2539.

พอ.ดร.ศุภลักษณ์ สุวรรณชฎ. อาจารย์ประจำโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. สัมภาษณ์ 22
กุมภาพันธ์ 2539.

รองศาสตราจารย์ ดร.จวี วิจิตรวาทการ. อาจารย์ประจำคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์. สัมภาษณ์ 5 มีนาคม 2539.

รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. อาจารย์ประจำคณะรัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2539.

ศาสตราจารย์ สุทธิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์. ผู้อำนวยการสถาบันทักษิณคดีศึกษา. สัมภาษณ์ 20
เมษายน 2539.

อลงกรณ์ พลบุตร. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเพชรบุรี. สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์
2539.

อำนวยการ สุวรรณคีรี. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสงขลา. สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์
2539.

ภาษาอังกฤษ

Beer, Samuel H. and Ulan, Adam B. Pattern of Government. N.Y. : Random House. 1882. The Greek Philosophers. London, 1958.

Bluhm, William T. Ideologies and Attitudes : Modern Political Culture. New Jersey : Prentice - Hall, 1974.

Eric Rowe. Modern Politics. London : Routledge and Kegan Paul, 1969.

Eric R" Wolf. "Kinship, friendship , and patron - Client relations in complex Societies." in The Social Anthropology of Complex Societies, Michael Banton,ed., London : Tavistock Publication, 1966.

Almond, Gabriel A. and G. Bingham Powell, Jr., eds. Comparative Politics Today : A World View. Boston : Little, Brown and Co., 1980.

Almond, Gabriel A. and G. Bingham Powell Jr. Comparative politics : A Developmental Approach. Boston : Little Brown and Co.,1966.

Almond, Gabriel A. and Verba, Sidney. The Civic Culture. Boston : Little, Brown and Co., 1965.

Phillips, Herbert. Thai Pesant Personality. Berkley and Los Angeles : University of California Press, 1965.

Manheim, Jarol B. The Politics Within. N.J. : Prentice Hall, 1975.

Pitt-Rivers, Juliana A. The People of Sierra. New York : Criterion - Books, 1954.

Pye, Lucian W. "Political Culture", International Encyclopedia of the Social Science. N.Y. : Mac Millan and the Free Aress, 1968.

Pye, Lucian W. Politics, Presonality and Nation-Building : Burmass Search for Identity. New Haven : Yale University Press, 1965.

Talcott, Parson. Essay in Sociological Theory Pure and Applied. New York : The Free Press of Glencoe, 1959.

Pye, Lucian W. Aspect of Political Development. Boston : Little Brown and Company 1966. "The Cocept of Political Development" in Aspects of Political Development. Boston and Toronte : Little, Brown and Company. 1966.

Verba, Sidney. "Comparative Political Culture and Political Development. N.J. : Princeton University Press, 1965.

Walter, Ressenbaum. Political Culture. London : Thomas Nelson and Sons. Ltd., 1975.

Milton, Rokeach. "Electoral Activity, Party Membership, and Organization In Fluence". Acta Sociological, 1959.

Milton, Yinger. Religion Society and the Individual. New York : The Macmillan, 1962.

ภาคผนวก ก

กฎหมายและแนวทางปฏิบัติในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

1. กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พุทธศักราช 2538
- 1.2 พ.ร.บ. การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 (รวมทั้งที่แก้ไขเพิ่มเติม)
- 1.3 ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 (รวมทั้งที่แก้ไขเพิ่มเติม)
- 1.4 กฎกระทรวง

2. กฎหมายและแนวทางปฏิบัติ

2.1 อายุของสภาผู้แทนราษฎร

- 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง (รธน. (ฉบับที่ 5) 2538 ม.116)

2.2 เหตุที่จะต้องมีการเลือกตั้ง

1) กรณีครบวาระการดำรงตำแหน่งจะต้องมีการเลือกตั้งทั่วไป ภายใน 45 วัน (รธน. (ฉบับที่ 5) 2538 ม.117) (เดิม 60 วัน)

2) กรณียุบสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีการเลือกตั้งทั่วไป ภายใน 60 วัน (รธน. (ฉบับที่ 5) 2538 ม.118) (เดิม 90 วัน)

3) กรณีตำแหน่ง ส.ส. ว่างลงเพราะเหตุอื่น นอกจากถึงคราวออกตามอายุของสภาหรือนอกจากมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างภายใน 45 วัน (รธน. (ฉบับที่ 5) 2538 ม.121) (เดิม 60 วัน)

2.3 การประกาศให้มีการเลือกตั้ง

- จะต้องทำเป็นพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งและประกาศในราชกิจจานุเบกษา (พ.ร.บ. เลือกตั้ง 2522 ม.6) (เนื่องจากกฎหมายมิได้กำหนดระยะเวลาสมัครรับเลือกตั้งไว้ในทางปฏิบัติจะกำหนดระยะเวลาสมัครใน พ.ร.ฎ. ให้เลือกตั้งไว้ 5 วัน)

2.4 จำนวน ส.ส. และการคำนวณ

1) สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วย ส.ส. ตามสัดส่วน จำนวนราษฎร 150,000 คน ต่อ ส.ส. 1 คน (รธน. (ฉบับวันที่ 5) 2538 ม. 106)

2) จำนวน ส.ส. ที่แต่ละจังหวัดจะพึงมี ให้คำนวณตามเกณฑ์จำนวนราษฎร 150,000 คน ต่อสมาชิกหนึ่งคน โดยเฉลี่ยจำนวนราษฎรแต่ละจังหวัด ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในที่สุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง (รธน. 2538 ม.106 วรรคหนึ่ง)

3) จังหวัดใดมี ส.ส. ได้ไม่เกิน 3 คน ให้ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง (ร.ธ.น. (ฉบับวันที่ 5) 2538 ม.106 วรรคสอง)

4) จังหวัดใดมี ส.ส. ไม่เกิน 3 คน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้งโดยให้เขตเลือกตั้งละ 3 คน (รธน. (ฉบับที่ 5) 2538 ม.106 วรรคสอง)

5) กรณีแบ่งเขตเลือกตั้งให้ ส.ส. ครบ 3 คน ทุกเขตไม่ได้ต้องแบ่งเขตเลือกตั้งให้มี ส.ส. เขตละ 3 คน เสียก่อน เขตที่เหลือต้องไม่น้อยกว่าเขตละ 2 คน (รธน. (ฉบับที่ 5) 2538 ม.106 วรรคสาม)

6) กรณีจังหวัดมี ส.ส. ได้ 4 คน ให้แบ่งเขตเป็น 2 เขต ๆ ละ 2 คน (รธน. (ฉบับที่ 5) 2538 ม.106 วรรคท้าย)

2.5 การแบ่งเขตเลือกตั้ง (รธน. (ฉบับที่ 5) 2538 ม.107)

- 1) จังหวัดใดมี ส.ส. ไม่เกิน 3 คน ให้ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง
- 2) ส.ส. 4 คน แบ่งออกเป็น 2 เขต ๆ ละ 2 คน
- 3) ส.ส. มากกว่า 4 คน แบ่งออกเป็นเขต ๆ ละ ไม่เกิน 3 คน และไม่น้อยกว่าเขตละ 2 คน
- 4) พื้นที่ของเขตเลือกตั้งแต่ละเขตต้องติดต่อกัน
- 5) อัตราส่วนของจำนวนราษฎรกับจำนวน ส.ส. ที่จะพึงมีในแต่ละเขตต้องใกล้เคียงกัน

2.6 คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

- 1) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี (รธน. (ฉบับที่ 5) 2538 ม.109 (1))

2) มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง (รธน. (ฉบับที่ 5) 2538 ม.109 (2))

3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้ง (รธน. (ฉบับที่ 5) 2538 ม.109 (3))

บุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง (รธน. (ฉบับที่ 5) 2538 ม.110)

1) วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ (รธน. (ฉบับที่ 5) 2538 ม.110 (1))

2) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช (รธน. (ฉบับที่ 5) 2538 ม.110 (2))

3) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาล หรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย (รธน. (ฉบับที่ 5) 2538 ม.110 (3))

4) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยคำพิพากษา (รธน. (ฉบับที่ 5) 2538 ม.110 (4))

2.7 คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง (รธน. (ฉบับที่ 5) 2538 ม.111)

1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิดแต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย (รธน. (ฉบับที่ 5) 2538 ม.111 (1))

2) มีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง (รธน. (ฉบับที่ 5) 2538 ม.111 (2))

3) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งทั้งหมดรวมกันไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ของจำนวน ส.ส. ที่จะพึงมี (รธน. (ฉบับที่ 5) 2538 ม.111 (3))

4) มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ (รธน. (ฉบับที่ 5) 2538 ม.111 (4))

(ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

(ข) เคยเป็น ส.ส. จังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งหรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดนั้น

(ค) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

(ง) เคยศึกษาเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 2 ปี การศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

(จ) เคยรับราชการหรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 2 ปี

- บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว จะเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้ด้วย คือ (พ.ร.บ. เลือกตั้ง 2522 ม.19)

(1) เป็นผู้ได้เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนตามกำหนดเวลาและสอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมปลาย

(2) ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาชั้นสูงในประเทศตามหลักสูตรจนเป็นผู้สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรี

2.8 การสมัครรับเลือกตั้ง (พ.ร.บ. เลือกตั้ง 2522 ม.22)

1) ผู้สมัครต้องยื่นใบสมัครด้วยตนเองต่อหน้าผู้ว่าราชการจังหวัด ณ ศาลากลางจังหวัด

2) แต่ละพรรคจะต้องส่งสมาชิกเป็นคณะเท่ากับจำนวน ส.ส. ที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น

3) ห้ามมิให้ผู้ใดสมัครรับเลือกตั้งเกินกว่า 1 เขตเลือกตั้ง

2.9 บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

1) การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของนายอำเภอ เว้นแต่ในเขตเทศบาลให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล (พ.ร.บ. เลือกตั้ง 2522 ม.27)

2) การคัดรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้คัดจากทะเบียนบ้าน

3) บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ต้องประกาศก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 15 วัน

4) ผู้เลือกตั้งหรือเจ้าบ้านมีสิทธิ์ยื่นคำร้องต่อนายอำเภอเพื่อขอเพิ่มหรือถอนชื่อบุคคลในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 7 วัน (พ.ร.บ. เลือกตั้ง 2522 ม.28)

2.10 หน่วยเลือกตั้ง (พ.ร.บ. เลือกตั้ง 2522 ม.38)

1) หน่วยเลือกตั้ง หมายความว่า ท้องถิ่นที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนเลือกตั้ง

2) การประกาศกำหนดหน่วยเลือกตั้งเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด

3) ปกติใช้เขตหมู่บ้านหน่วยเลือกตั้งหนึ่ง สำหรับในเขตชุมชนหนาแน่น อาจกำหนดให้ใช้แนวถนน ตรอก ซอย คลอง หรือแม่น้ำ แทนเขตหมู่บ้าน เป็นเขตของหน่วยเลือกตั้งได้

4) ให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้เลือกตั้งหน่วยละ 800 คน เป็นประมาณ

5) ในกรณีที่มีผู้เลือกตั้งเกิน 1,200 คน ให้เพิ่มหน่วยเลือกตั้งขึ้นอีก

6) การประกาศและการเปลี่ยนแปลงเขตของหน่วยเลือกตั้ง ต้องประกาศก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 15 วัน

2.11 ที่เลือกตั้ง (พ.ร.บ. เลือกตั้ง 2522 ม.39)

1) ที่เลือกตั้ง หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนเลือกตั้งและให้หมายรวมถึงบริเวณที่กำหนดขึ้นโดยรอบที่เลือกตั้ง

2) หน่วยเลือกตั้งหนึ่ง ให้มีที่เลือกตั้งแห่งหนึ่ง

3) การประกาศระบุที่เลือกตั้งเป็นอำนาจของนายอำเภอ

4) การประกาศระบุที่เลือกตั้งต้องประกาศก่อนวันเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่า 15 วัน

2.12 เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้ง (พ.ร.บ. เลือกตั้ง 2522 หมวด 6)

1) เจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้ง ประกอบด้วย

(1) เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง

(2) กรรมการตรวจคะแนน อย่างน้อย 7 คน

(3) เจ้าหน้าที่คะแนน อย่างน้อย 1 คน

2) นายอำเภอเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งบุคคลดังกล่าว (พ.ร.บ.เลือกตั้ง 2522 ม.42)

3) เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง แต่งตั้งจากราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น (พ.ร.บ. เลือกตั้ง 2522 ม.42)

4) กรรมการตรวจคะแนน ให้แต่งตั้งจากผู้เลือกตั้ง ซึ่งมีความประพฤติดีและสามารถอ่านและเขียนหนังสือไทยได้ และไม่มีลักษณะต้องห้าม (ร่าง พ.ร.บ. เลือกตั้ง (ฉบับที่) พ.ศ. ม.43) (กำลังร่าง ๙)

- พรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น มีสิทธิเสนอชื่อบุคคลเพื่อให้ นายอำเภอแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจคะแนนได้ไม่เกินหน่วยละ 1 คน

ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 15 วัน (เดิม 30 วัน เพื่อปรับปรุงให้สอดคล้องกับการลดระยะเวลาการเลือกตั้ง)

- ในกรณีที่บุคคลซึ่งพรรคการเมืองเสนอชื่อสำหรับหน่วยเลือกตั้งใด มีจำนวนต่ำกว่า 7 คน ให้นายอำเภอแต่งตั้งเพิ่มให้ครบ

5) เจ้าหน้าที่คะแนน ให้แต่งตั้งจากผู้เลือกตั้งซึ่งมีความประพฤติดีและสามารถอ่านและเขียนหนังสือไทยได้ และไม่มีลักษณะต้องห้าม โดยปกติมักแต่งตั้งจากราชการครู

6) กรรมการตรวจคะแนนและเจ้าหน้าที่คะแนน จะต้องแต่งตั้งก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 10 วัน

7) การดำเนินการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งทุกขั้นตอน เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจคะแนน มีเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งเป็นที่ปรึกษาและเจ้าหน้าที่คะแนนเป็นผู้ช่วยเหลือ

2.13 การลงคะแนนเลือกตั้ง (พ.ร.บ. เลือกตั้ง 2522 หมวด 7)

1) วันเลือกตั้งกำหนดไว้ 1 วัน ตามพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้ง และเวลาเลือกตั้งเริ่มตั้งแต่เวลา 08.00 - 15.00 น. ของวันเลือกตั้ง

2) การลงคะแนนเลือกตั้ง ให้ใช้วิธีทำเครื่องหมายกากบาทลงในบัตรเลือกตั้ง

3) ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มีสิทธิเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ไม่เกินจำนวน ส.ส. ที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น

4) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งใดมีสิทธิลงคะแนนได้เฉพาะในหน่วยเลือกตั้งนั้นแห่งเดียว

5) วิธีการขอใช้สิทธิลงคะแนน

(1) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือหลักฐานอื่นตามที่กำหนดต่อกรรมการตรวจคะแนน

(2) กรรมการตรวจคะแนนตรวจสอบชื่อบุคคลดังกล่าวในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(3) เมื่อกรรมการตรวจคะแนนตรวจสอบถูกต้องแล้วให้อ่านชื่อและที่อยู่ของผู้นั้นดัง ๆ

(4) ถ้าไม่มีผู้คัดค้าน ให้กรรมการตรวจคะแนนจ่ายบัตรเลือกตั้งให้ผู้นั้น

(5) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเมื่อรับบัตรเลือกตั้งแล้วต้องเดินตรงไปยังคูหาลงคะแนนเพื่อทำเครื่องหมายกากบาทลงในบัตรเลือกตั้ง

(6) เมื่อได้กาเครื่องหมายแล้ว ต้องพับบัตรเลือกตั้งให้เรียบร้อย แล้วนำส่งให้กรรมการตรวจคะแนนประจำหีบบัตรเลือกตั้ง เพื่อให้หย่อนบัตรเลือกตั้งลงในหีบบัตรเลือกตั้ง

2.14 การตรวจและการรวมคะแนน (พ.ร.บ. เลือกตั้ง 2522 หมวด 8)

1) เมื่อปิดการลงคะแนนแล้ว จะต้องดำเนินการนับคะแนนของแต่ละหน่วยเลือกตั้งทันที

2) การหีบบัตรเลือกตั้งเพื่อนับคะแนนให้หีบขึ้นมากครั้งละ 1 ฉบับ

3) บัตรเลือกตั้งที่ถือเป็นบัตรเสีย คือ

(1) บัตรปลอม

(2) บัตรที่ทำเครื่องหมายเลือกตั้งเกินจำนวน ส.ส. ที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น

(3) บัตรที่มีได้ทำเครื่องหมายเลย

(4) บัตรที่ปรากฏว่าได้พับซ้อนกันมากกว่า 1 บัตร

(5) บัตรที่มีเครื่องสัเกต หรือข้อความอื่นใด นอกจากที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

(6) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้กับผู้สมัครของพรรคการเมืองคนใด เว้นแต่เป็น "บัตรเสียบางส่วน" ให้นับคะแนนเฉพาะในส่วนที่ดี

4) เมื่อกรรมการตรวจคะแนนได้พิจารณาบัตรเลือกตั้งแล้ว ก็ให้ขานหมายเลขประจำตัวของผู้สมัครที่ได้รับเลือกตั้ง เพื่อให้กรรมการตรวจคะแนนรอกคะแนนแต่ละคะแนนลงในใบกรอกคะแนนและกระดานดำพร้อมกัน

5) เมื่อการนับคะแนนได้เสร็จสิ้นลง ต้องทำการตรวจสอบคะแนนในใบกรอกคะแนนกับกระดานดำ หากถูกต้องตรงกัน ก็ให้คณะกรรมการตรวจคะแนนประกาศผลการนับคะแนนของหน่วยเลือกตั้งนั้น แล้วส่งประกาศผลการเลือกตั้งไปยังนายอำเภอ

6) จังหวัดจะแต่งตั้งคณะกรรมการรวมคะแนนจากจังหวัดไปรวมคะแนนของผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนในแต่ละเขตเลือกตั้ง จากประกาศผลการนับคะแนนของแต่ละหน่วยเลือกตั้งที่อำเภอ ร่วมกับคณะกรรมการรวมคะแนนของอำเภอ แล้วรายงานผลไปยังจังหวัด

7) เมื่อผลการรวมคะแนนปรากฏว่าผู้ใดได้รับคะแนนเลือกตั้งสูงสุดตามจำนวน ส.ส. ที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น ผู้นั้นถือว่าเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส.

3. การอำนวยความสะดวก

ในการเลือกตั้งทุกครั้ง โดยทั่วไปมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเลือกตั้งที่สำคัญ 2 ระดับ คือ

1. จากส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) ซึ่งจะสั่งการในด้าน นโยบาย ระเบียบ กฎหมาย ตลอดจนขั้นตอนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย

2. ในส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัด อำเภอ (กิ่งอำเภอ) ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติตามขั้นตอน กฎหมายและตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย

ในด้านการอำนวยความสะดวกซึ่งเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ที่กระทรวงมหาดไทย จังหวัด และ อำเภอ จะต้องดำเนินการในการเลือกตั้ง แบ่งได้ 3 ขั้นตอน คือ

(1) การอำนวยความสะดวก ก่อนวันเลือกตั้ง

(2) การอำนวยความสะดวก ในวันเลือกตั้ง

(3) การอำนวยความสะดวก หลังวันเลือกตั้ง

(1) การอำนวยความสะดวกก่อนวันเลือกตั้ง แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

(1.1) การเตรียมการทั่ว ๆ ไป ก่อนมีการเลือกตั้ง

(1.2) การเตรียมการเลือกตั้ง เมื่อทราบกำหนดวันเลือกตั้งแล้ว

(1.1) การเตรียมการเลือกตั้งทั่ว ๆ ไป

1) ติดตามข่าว ตรวจสอบข้อมูลและขอเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2) ยกร่างและเสนอร่าง พ.ร.ฎ. กำหนดวันเลือกตั้งและระยะเวลารับสมัครเลือกตั้ง

สมัครเลือกตั้ง

3) แจ้งจังหวัดให้ทราบและให้สั่งการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ เตรียมการเลือกตั้ง พร้อมทั้งศึกษาระเบียบกฎหมายและหนังสือสั่งการจากการเลือกตั้งทั่วไป ครั้งก่อนและประชาสัมพันธ์ประชาชนทราบ

4) แจ้งให้จังหวัดดำเนินการสำรวจวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลือกตั้ง สำรวจจำนวนประชากรและจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นรายอำเภอ รวมทั้งสำรวจจำนวนหน่วยเลือกตั้งเป็นรายอำเภอ

5) แจ้งให้จังหวัดวางแผนดำเนินการเลือกตั้งและจัดตั้งศูนย์เตรียมการเลือกตั้ง รวมทั้งวางแผนการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในกำหนด

6) แจ้งให้จังหวัดสั่งการให้เจ้าหน้าที่วิทยุของจังหวัดและอำเภอสำรวจวิทยุสื่อสารหากใช้ในการไม่ได้ให้ส่งซ่อมโดยด่วนและให้เจ้าหน้าที่วิทยุอยู่ปฏิบัติงานตลอด 24 ชั่วโมง

(1.2) การเตรียมการเมื่อทราบกำหนดวันเลือกตั้งแล้ว

1) แจ้งให้จังหวัดเตรียมประกาศกำหนดวันเลือกตั้งและระยะเวลารับสมัครรับเลือกตั้ง (ส.ส.6) แต่จะประกาศได้เมื่อ พ.ร.ฎ. ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

2) แจ้งให้จังหวัดทราบถึงเกณฑ์อายุของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

3) กำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

4) การตั้งศูนย์อำนวยการเลือกตั้ง มท.ปก.

5) ของบประมาณและจัดสรรงบประมาณ พร้อมทั้งเตรียมสิ่งพิมพ์บัตรเลือกตั้ง

6) แจ้งให้จังหวัดเตรียมการเลือกตั้ง และซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนในการดำเนินการต่าง ๆ

7) ออกคำสั่ง ปค. แต่งตั้งผู้ตรวจราชการ กรมการปกครอง รับผิดชอบตรวจติดตามผลการเลือกตั้ง

8) สั่งกำหนดระยะเวลาที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ให้จังหวัดและอำเภอถือปฏิบัติ

9) แจ้งให้จังหวัดประมวลความผิดตาม พ.ร.บ. การเลือกตั้ง ส.ส. และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน

10) ขอความร่วมมือจากกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เป็นการเฉพาะ เพื่อคอยให้คำแนะนำและตอบข้อหารือของจังหวัด เกี่ยวกับคุณวุฒิทางการศึกษาของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ภาคผนวก ข

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเลือกตั้ง 2 กรกฎาคม 2538

1. การเลือกตั้งทั่วไป : 2 กรกฎาคม 2538 (นับเป็นครั้งที่ 18)
2. การยุบสภาผู้แทนราษฎร : 9 พฤษภาคม 2538 (นับเป็นครั้งที่ 9)
3. จำนวนประชากรทั่วประเทศ = 59,095,419 คน
(เมื่อ 31 ธันวาคม 2537)
ชาย = 29,552,978 คน
หญิง = 29,542,441 คน
4. จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง = 37,922,856 คน
(ณ 9 มิถุนายน 2538 คิดเป็น 64.2% ของประชากรทั่วประเทศ)
ชาย = 18,652,735 คน
(คิดเป็น 63.1% ของประชากรชายทั่วประเทศ)
หญิง = 19,270,121 คน
(คิดเป็น 65.2% ของประชากรหญิงทั่วประเทศ)
5. ปี พ.ศ. 2535 มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 360 คน
ปี พ.ศ. 2538 มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 391 คน (เพิ่มขึ้น 31 คน)
6. จังหวัดที่ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มจากเดิมมี 30 จังหวัด ดังนี้
 - 6.1 จังหวัดที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มจากเดิม 2 คน คือ กรุงเทพมหานคร
 - 6.2 จังหวัดที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มจากเดิม 1 คน คือ
 - กาญจนบุรี - นครศรีธรรมราช - สกลนคร
 - กำแพงเพชร - นนทบุรี - สงขลา

- เชียงราย	- บุรีรัมย์	- สตูล
- เชียงใหม่	- ปัตตานี	- สมุทรสาคร
- ตรัง	- พระนครศรีอยุธยา	- สระบุรี
- ตาก	- พิษณุโลก	- สุพรรณบุรี
- นครนายก	- เพชรบูรณ์	- สุรินทร์
- นครปฐม	- ยโสธร	- หนองบัวลำภู
- นครพนม	- ยะลา	- อำนาจเจริญ
- นครราชสีมา	- ร้อยเอ็ด	

7. เขตเลือกตั้งทั่วประเทศ = 155 เขตเลือกตั้ง

8. หน่วยเลือกตั้งทั่วประเทศ = 61,429 หน่วยเลือกตั้ง แบ่งเป็นเขตพื้นที่ ดังนี้

กรุงเทพมหานคร	4,343 หน่วยเลือกตั้ง
ภาคกลาง	12,738 หน่วยเลือกตั้ง
ภาคเหนือ	12,930 หน่วยเลือกตั้ง
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	24,123 หน่วยเลือกตั้ง
ภาคใต้	7,295 หน่วยเลือกตั้ง

9. งบประมาณในการจัดดำเนินการเลือกตั้ง = 510 ล้านบาท

หมายเหตุ : การแบ่งเขตพื้นที่ตามภาคในการเลือกตั้ง จำแนกได้ดังนี้

1. กรุงเทพมหานคร

2. ภาคกลาง ประกอบด้วย 26 จังหวัด ดังนี้

2.1 กาญจนบุรี	2.2 จันทบุรี
2.3 ฉะเชิงเทรา	2.4 ชลบุรี
2.5 ชัยนาท	2.6 ตราด
2.7 นครนายก	2.8 นครปฐม
2.9 นนทบุรี	2.10 ปทุมธานี

2.11 ประจวบคีรีขันธ์	2.12 ปราจีนบุรี
2.13 พระนครศรีอยุธยา	2.14 เพชรบุรี
2.15 ระยอง	2.16 ราชบุรี
2.17 ลพบุรี	2.18 สมุทรปราการ
2.19 สมุทรสงคราม	2.20 สมุทรสาคร
2.21 สระแก้ว	2.22 สระบุรี
2.23 สิงห์บุรี	2.24 สุพรรณบุรี
2.25 อ่างทอง	2.26 อุทัยธานี

3. ภาคเหนือ ประกอบด้วย 16 จังหวัด ดังนี้

3.1 กำแพงเพชร	3.2 เชียงราย
3.3 เชียงใหม่	3.4 ดาก
3.5 นครสวรรค์	3.6 น่าน
3.7 พะเยา	3.8 พิจิตร
3.9 พิษณุโลก	3.10 เพชรบูรณ์
3.11 แพร่	3.12 แม่ฮ่องสอน
3.13 ลำปาง	3.14 ลำพูน
3.15 สุโขทัย	3.16 อุตรดิตถ์

4. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 19 จังหวัด ดังนี้

4.1 กาฬสินธุ์	4.2 ขอนแก่น
4.3 ชัยภูมิ	4.4 นครพนม
4.5 นครราชสีมา	4.6 บุรีรัมย์
4.7 มหาสารคาม	4.8 มุกดาหาร
4.9 ยโสธร	4.10 ร้อยเอ็ด
4.11 เลย	4.12 ศรีสะเกษ

4.13 สกลนคร	4.14 สุรินทร์
4.15 หนองคาย	4.16 หนองบัวลำภู
4.17 อำนาจเจริญ	4.18 อุตรธานี
4.19 อุบลราชธานี	

5. ภาคใต้ ประกอบด้วย 14 จังหวัด ดังนี้

5.1 กระบี่	5.2 ชุมพร
5.3 ตรัง	5.4 นครศรีธรรมราช
5.5 นราธิวาส	5.6 ปัตตานี
5.7 พังงา	5.8 พัทลุง
5.9 ภูเก็ต	5.10 ยะลา
5.11 ระนอง	5.12 สงขลา
5.13 สตูล	5.14 สุราษฎร์ธานี

รวมทั้งสิ้น 76 จังหวัด

ตาราง ก. แผนภูมิแสดงสัดส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร(การเลือกตั้ง พ.ศ. 2535)

เขตพื้นที่	พ.ศ.		เพิ่มขึ้น (คน) (%)
	2535 (คน) (%)	2538 (คน) (%)	
กทม.	35 (9.7)	37 (9.5)	2 (6.5)
ภาคกลาง	83 (23.1)	93 (23.8)	10 (32.3)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	128 (35.5)	135 (34.5)	7 (22.6)
ภาคเหนือ	69 (19.2)	75 (19.2)	6 (19.3)
ภาคใต้	45 (12.5)	51 (13.0)	6 (19.3)
รวม	360 (100.0)	391 (100.0)	31 (100.0)

การเปรียบเทียบจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2535 และ 2538

ตาราง ข จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งจำแนกตามพรรคการเมือง

พรรคการเมือง	จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้ง (คน)	%
1.ชาติไทย	92	23.5
2. ประชาธิปัตย์	85	22.0
3. ความหวังใหม่	57	14.6
4. ชาติพัฒนา	53	13.9
5. พลังธรรม	23	5.9
6. กิจสังคม	22	5.6
7. ประชากรไทย	18	4.6
8. นำไทย	18	4.6
9. เสรีธรรม	11	2.8
10. เอกภาพ	9	2.0
11. มวลชน	3	0.8
12. ดำรงไทย	0	0.0
รวม	391	100.0

ตาราง ค. ตารางเปรียบเทียบผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำแนกตามพรรคการเมืองและการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2535/1, 2535/2 และ 2538

ชื่อพรรค	จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้ง (คน)		
	2535 / 1	2535 / 2	2538
1. กิจสังคม	31 (8.6)	22 (6.1)	22 (5.6)
2. ความหวังใหม่	72 (20.0)	51 (14.0)	57 (14.6)
3.ชาติไทย	74 (20.5)	77 (21.4)	92 (23.5)
4.ชาติพัฒนา	- (0.0)	60 (16.6)	53 (13.5)
5. นำไทย	- (0.0)	- (0.0)	18 (4.6)
6. ประชากรไทย	7 (1.9)	3 (0.8)	18 (4.6)
7. ประชาธิปัตย์	44 (12.2)	79 (21.9)	86 (22.0)
8.พลังธรรม	41 (11.4)	47 (13.0)	23 (5.9)
9. มวลชน	1 (0.3)	4 (1.1)	3 (0.8)
10. เสรีธรรม	- (0.0)	8 (2.2)	11 (2.8)
11. เอกภาพ	6 (1.7)	8 (2.2)	8 (2.1)
รวม จำนวน ส.ส. ทั้งหมด	360	360	391

ตาราง ง. จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งจำแนกตามเขตพื้นที่

ภาค	จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้ง (คน)	%
1. กรุงเทพมหานคร	37	9.5
2. ภาคกลาง	91	23.3
3. ภาคเหนือ	75	19.2
4. ภาคใต้	51	13.0
5. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	137	35.0
รวม	391	100.0

ตาราง จ. จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้ง (คน)	%
1. ค้าขาย/ธุรกิจ	115	29.4
2. เคยรับราชการ	12	3.1
3. ทนายความ	19	4.8
4. นักการเมือง	208	53.2
5. เกษตรกร	12	3.1
6. รับจ้าง	9	2.3
7. อื่น ๆ	16	4.1
รวม	391	100.0

ตาราง ฉ. จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับความรู้	จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้ง (คน)	%
1. ประถมศึกษา	4	1.5
2. มัธยมศึกษาตอนต้น	24	6.1
3. มัธยมศึกษาตอนปลาย	59	15.1
4. อาชีวศึกษา	7	1.8
5. อนุปริญญา	13	3.3
6. ปริญญาตรี	184	47.1
7. ปริญญาโท	68	17.4
8. ปริญญาเอก	24	6.1
9. อื่น ๆ	8	2.1
รวม	391	100.0

ตาราง ข. จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งจำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ	จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้ง (คน)	%
1. 25-29 ปี	5	1.3
2. 30-39 ปี	79	20.0
3. 40-49 ปี	135	34.5
4. 50-59 ปี	114	29.2
5. 60-69 ปี	52	13.3
6. 70 ปีขึ้นไป	6	1.5
รวม	391	100.0

ตาราง ข. จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้ง (คน)	%
1. ชาย	267	93.9
2. หญิง	24	6.1
รวม	391	100.0

ตาราง ฉ. จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งจำแนกตามพรรคและภาค

พรรคการเมือง	กลาง	เหนือ	ใต้	อีสาน	รวม
1. ชชาติไทย	44	19	0	29	92
2. ประชาธิปัตย์	14	12	46	14	86
3. ความหวังใหม่	7	9	5	36	57
4. ชชาติพัฒนา	8	18	0	27	53
5. พลังธรรม	20	3	0	0	23
6. กิจสังคม	6	2	0	14	22
7. ประชากรไทย	16	2	0	0	18
8. นำไทย	5	5	0	8	18
9. เสรีธรรม	3	0	0	8	11
10. เอกภาพ	2	5	0	1	8
11. มวลชน	3	0	0	0	3
รวม	128	75	51	137	391

ตาราง ฎ. จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งจำแนกตามพรรคและเพศ

พรรคการเมือง	ชาย	หญิง	รวม
1.ชาติไทย	88	4	92
2. ประชาธิปัตย์	79	7	86
3. ความหวังใหม่	55	2	57
4. ชาติพัฒนา	48	5	53
5.พลังธรรม	19	4	23
6. กิจสังคม	22	0	22
7. ประชากรไทย	16	2	18
8. นำไทย	18	0	18
9. เสรีธรรม	11	0	11
10. เอกภาพ	8	0	8
11. มวลชน	3	0	3
รวม	367	24	391

ตาราง ฎ. จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งจำแนกตามภาคและเพศ

พรรคการเมือง	ชาย	หญิง	รวม
1 ภาคกลาง	119	9	128
2. ภาคเหนือ	68	7	75
3. ภาคใต้	47	4	51
4. ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ	133	4	137
รวม	367	24	391

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามการศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้ง

(องค์กรกลาง)

- คำแนะนำ
- สัมภาษณ์ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 20 คน ก่อนวันเลือกตั้ง โดยสุ่มทั้งชายและหญิง ให้ครอบคลุม พื้นที่ในหน่วยเลือกตั้ง
 - ให้ อสก. เป็นผู้ถามและบันทึกคำตอบลงในแบบสอบถามนี้
 - เมื่อถามเสร็จแล้วให้แจกแผ่นพับบัญญัติ 10 ประการ แก่ผู้ที่ถูกสัมภาษณ์ พร้อมทั้งเชิญชวน เขาให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
 - ประมวลผลแบบสอบถาม (กรอกแบบฟอร์ม อสก. 6) แล้วส่งให้ ปอส.
- * ข้อเตือนใจ อสก. ต้องทำตัวเป็นกลางอย่าตอบแทนผู้ถูกสัมภาษณ์*

1. เพศ ชาย หญิง
2. การศึกษา ไม่เคยเข้าเรียนหรือต่ำกว่าประถม ประถมศึกษา
 มัธยมศึกษา/ปวช. อนุปริญญา/ปวส.
 ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
3. อาชีพ เกษตกร รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ
 ลูกจ้างเอกชน/บริษัท เจ้าของกิจการ/อาชีพส่วนตัว
 กรรมกร/รับจ้าง อื่น ๆ
4. ท่านรู้วันเลือกตั้ง ส.ส. หรือไม่ รู้ ไม่รู้
5. ท่านรู้สถานที่เลือกตั้งหรือไม่ รู้ ไม่รู้
6. ท่านจะตัดสินใจเลือกพรรคหรือเลือกคน
 เลือกพรรค เลือกคน เลือกทั้งสองอย่างผสมกัน
7. ใน 2 ปีที่ผ่านมา ท่านรู้สึกว่าการผลงานของ ส.ส. ในเขตของท่านเป็นอย่างไร
 น่าพอใจ ไม่น่าพอใจ ไม่รู้

8. ผู้สมัคร ส.ส. ในเขตท่านครั้งนี้ส่วนใหญ่อย่างไร
 () เข้าท่า มีคุณภาพ () แย่ ไม่มีคุณภาพ () ไม่รู้
9. มีผู้หญิงสมัคร ส.ส. ในเขตท่านหรือไม่ () มี () ไม่มี
10. ท่านคิดว่าผู้หญิงจะเป็น ส.ส. ได้ดีเท่าผู้ชายหรือไม่
 () มีเท่า () ไม่ดีเท่า () ไม่แน่ใจ
11. หัวคะแนนของผู้สมัคร ส.ส. ในพื้นที่ของท่านมีบทบาทอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 () แนะนำ ตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
 () แจกเงิน/ซื้อเสียง
 () กีดกัน/แสดงอิทธิพลไม่ให้คนอื่น/พรรคอื่นเข้าพื้นที่
 () แนะนำตัวและนโยบายของผู้สมัคร
 () ไม่ทราบ /ไม่มีหัวคะแนนในพื้นที่
12. ในหมู่บ้าน/พื้นที่ของท่าน มีใครแสดงตัวเป็นหัวคะแนนของผู้สมัครบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 () ครู () ผสม./อสส. () ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน
 () ข้าราชการปกครอง () ไม่มีไม่ทราบ
13. เจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น นายอำเภอ/ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านวางตัวเป็นกลาง ในการเลือกตั้งครั้งนี้หรือไม่
 () เป็นกลาง () ไม่เป็นกลาง () ไม่แน่ใจ/ไม่รู้
14. หนึ่งเดือนที่ผ่านมาท่านเห็นการกระทำอย่างนี้หรือไม่
 การแจกเงิน () มี () ไม่มี () ไม่รู้
 การสัญญาว่าจะให้ผลประโยชน์ () มี () ไม่มี () ไม่รู้
 การจัดเลี้ยง () มี () ไม่มี () ไม่รู้
 การใช้อำนาจอิทธิพลข่มขู่ () มี () ไม่มี () ไม่รู้
 การปราศรัยของผู้สมัคร ส.ส. () มี () ไม่มี () ไม่รู้
15. ถ้ามีการซื้อ-ขายเสียงในพื้นที่นี้จะจ่ายกันในราคาประมาณเท่าไร
 () 20 บาทหรือต่ำกว่า () 21-50 บาท () 51-100 บาท
 () 101-150 บาท () 151-200 บาท () มากกว่า 200 บาท
16. ท่านเห็นว่าการซื้อขายเสียง แจกสิ่งของที่เกิดขึ้นในช่วงเลือกตั้ง
 () เป็นเรื่องปกติ () เป็นเรื่องผิดกฎหมาย

17. หากมีผู้สมัคร ส.ส. หรือหัวหน้าคณะของท่านมาแจกเงินซื้อเสียง ท่านจะเลือกบุคคลดังกล่าวหรือไม่

- เลือก ไม่เลือก อาจจะเลือกถ้าชอบพอ

18. เหตุผลที่ท่านใช้เลือกผู้สมัคร ส.ส. ในครั้งนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- รู้จักคุ้นเคยกับผู้สมัคร เคยฟังผู้สมัครปราศรัยและมีความเลื่อมใส
 ญาติพี่น้องบอกให้เลือก กำหนด/ผู้ใหญ่บ้านบอกให้เลือก
 หัวหน้าคณะบอกให้เลือก หัวหน้าคณะบอกให้เลือกและให้เงินด้วย

19. ท่านเห็นว่าองค์กรกลาง มีประโยชน์เพียงใด

- มาก ปานกลาง น้อย
 ไม่มีประโยชน์ ไม่มีความเห็น เพราะไม่ทราบรายละเอียด

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ เกิดเมื่อวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ.2514 ที่ อำเภอ เมือง จังหวัดสงขลา สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 จากโรงเรียนอนุบาล จังหวัดสงขลา สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 จากโรงเรียนวิเชียรชม จังหวัดสงขลา สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 - 6 จากโรงเรียนมหาวชิราวุธจังหวัดสงขลา สำเร็จการศึกษาปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต (การปกครอง) จากคณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ในปี 2537 เข้ารับการศึกษาในบัณฑิตวิทยาลัย คณะรัฐศาสตร์ หลักสูตรปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

